

**«Эге класс
өөреникчилеринин
билиглерин хынаарынын
ажыл-чорудулгалары
болгаш хевирлери»**

ооредилгелиг

идиглиг

**Билиглер хынаарынын кол
ажыл-чорудулгалары:**

**андализтиг
эдип-
чазалга**

**кижизидилге-
лиг болгаш
сайзырадылга-
лыг**

хыналдалыг

Хыналданын ажил-чорудулгаларынын негелделери:

- **Индивидуалдыг (тускайлан)** - оореникчи бурузунун индивидуалдыг белеткелин сайгарары.
- **Системалыг чорудулгазы** - хыналданы ооредилге чорудулгазынын уезинде узуктелиишкин чок чорудар. Ургулчу чорудуп турар ажил оореникчи бурузун хаара тудуп, кызарынче албадаар ужурга таварыштырар.
- **Хыналда ооредилге программазынын** шупту болуктерин хаара ап, оореникчилернин теоретиктиг билиглерин, интеллектуалдыг болгаш практиктиг мергежилдеринин хыналдазын хандырар ужурлуг.

Хыналданын 3 хевири:

- башкынын талазындан уругнун ажыл-чорудулгазын хынаары;**
- аай-дедир хыналда - эжинин ажыл-чорудулгазын хынаары;**
- бодунун ажылын хынап билири.**

Хыналданын хевирлери	Допчузу	Методтары
Кирилде хыналда	Уругларнын эге билиглериин деннелин, ниити сайзыралын (эрудициязын) тодарадыры. Уругларнын деннелинге ундезилеп, башкынын планнаашкынын тургузары.	Тест, беседа, анкета, хайгаарал
Хун бурунун хыналдазы (хайгаараары)	Ооренген темазын шингээдип алганын анализтээри. Билиглериинде четпестерни, оларнын чылдагааннарын илередири (коррекция), оларны болдурбазынын оруктарын тывары. Бот ажылдап билиринин арга-мергежилдерин башкы башкарар.	Диагностикалыг даалгалар: айтырылга, практиктиг ажылдар, тест, индивидуалдыг консультация
Тематиктиг хыналда	Билиглериин улуг тема эрткен соонда туннеп хынаары.	Диктант, тест, зачет, конференция, бот ажыл
Туннел хыналда	Ооренип эрткени темаларны, эгелерни кезек уе эрткенде хынаары. Чылда 4 катап болур: 1. 2, 3 дугаар улдуннар база чылдын туннели. Бердинген сорулгаларны кууседири.	Хыналда ажыл, зачет, рольдуг оюннар, экзамен

- *Графиктиг ажылдар*
- *Кроссвордтар*
- *Викториналар*
- *Аай-дедир диктантылар*
- *Чазыгларны тываалы*
- *Магнитофоннуг айтырылга*
- *Мнемотурнир*

Чазыгларны эдээли:

Мэн шагаан-арыг хорайда
чуртап дурар мен. Кудмчум ады
енисейскайа. Кожамта ежим ай оол
база чуртап дурар Хостуг уйэвисте
ургулчу кады ойнар бис. Кат
бажыннарда эжтеривис база хой.

Уругларнын билиглеринин деннелинин аайы-биле ажылды чорудары:

1. Бердинген чуве адын падежтерге оскертир,
кожумаан шыяр:

А.п. (кым?) ажылчын

2. Созуглелде кирген чуве аттарын тыпкаш,
падежин болгаш кожумаан айтыр.

3. Хой сек орнунга кагдынган состерни чогуур
падежинге оскертип бижээш, падежин болгаш
кожумаан айтыр.

Аай-дедир хынажылга:

Айтырыглар	Харыызы (+, -)

Удур-дедир диктант:

Дээрде чангыс-даа булут чок. Акым-
биле шолге кылаштажып олур бис.
Хенертен мурнувуста орукка холеге
караш диди. Мен дурген ору коре
кааптым. Бистин кырывыста улуг куш
ужуп тур. Ол дээлдиген болду. Черде бир-
ле чуве коруп кааны илден. Хеп-хенертен
олчазын теп алгаш, дээрже ужупту.

Мнемотурнир

1. Демдек ады деп чул?
2. Демдек ады домакка кандыг кежигун болурул?
3. Демдек аттары падежтерге канчаар оскерлип турарыл?
4. Бо демдек аттары кандыг уткалыг болурул?

аныяк – чалыы

маадырлыг – эрес-дидим

чоржан – шушпен

5. Демдек ады домакка кандыг ужур-дузалыгыл?

0 – билбес мен. 1 – дадагалзап тур мен. 2 – бузурелдиг мен.

Мен	Болук	Эталон	Балл
Демдек ады дээрге чугаа кезээ болур (2)	+	+	1б.
Демдек ады домакка соглекчи болур (1)	Тодарадылга болур	+	0,5б.
Айтырыглар аайы-биле оскерлип чоруур (1)	-	-	0б.
Удурланышкак уткалыг (2)	Чоок уткалыг	+	0,5б.
Улуг ужур-дузациг (1)	Домакты делгеренгей, тодаргай болдулар	+	1б.

**Ажылынарга
чедишкннерни кузедим!**

